Vihreä kasvu
Arttu Karila

11.3.2026

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan laajuisten energiainfrastruktuurien suuntaviivoista (TEN-E), asetuksien (EU) 2019/942, (EU) 2019/943 ja (EU) 2024/1789 muuttamisesta ja asetuksen (EU) 2022/869 kumoamisesta

Elinkeinoelämän keskusliitto EK kiittää mahdollisuudesta lausua valtioneuvoston kirjelmästä koskien komission ehdotusta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan laajuisten energiainfrastruktuurien suuntaviivoista (TEN-E) sekä siihen liittyvistä muutoksista.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK pitää myönteisenä, että komissio on nostanut esiin eurooppalaisten sähköverkkojen kehitysvajeet sekä näihin liittyvät merkittävät investointitarpeet. Energiaverkkojen kehittäminen on keskeinen edellytys Euroopan kilpailukyvyn vahvistamiselle, energiaturvallisuuden parantamiselle ja energiajärjestelmän resilienssin vahvistamiselle. Toimiva ja riittävä energiainfrastruktuuri on välttämätön edellytys myös puhtaan siirtymän toteutumiselle.

EK katsoo, että energiainfrastruktuurin ja kansallisten energiamarkkinoiden kehittäminen on lähtökohtaisesti jäsenvaltioiden vastuulla. Suomen osalta kantaverkon vahvistamistarve on merkittävä jo nyt ja kasvaa merkittävästi lähivuosina, minkä vuoksi kansallisen investointikyvyn turvaaminen on keskeistä.

EK pitää perusteltuna valtioneuvoston näkemystä siitä, että jäsenvaltioilla tulee säilyä päätösvalta niiden alueelle tulevista energiainfrastruktuurihankkeista, erityisesti rajat ylittävistä yhteyksistä. Samalla jäsenvaltioilla tulee säilyä ensisijainen vastuu kansallisen verkkoinfrastruktuurin markkinaehtoisesta kehittämisestä. Tässä kokonaisuudessa kansallisten sähkönsiirtomaksujen tulee säilyä keskeisimpänä rahoituslähteenä sähköverkkoinvestointien toteuttamisessa.

EK suhtautuu erittäin varauksellisesti komission ehdotukseen, joka koskee pullonkaulatulojen käyttöä. Ehdotus pullonkaulatulojen sivuun laittamisesta on nykyisellään epäselvä ja osin liian pitkälle menevä. EK pitää valtioneuvoston kannanmukaisesti tärkeänä, että jatkovalmistelussa selvennetään useita ehdotuksen keskeisiä yksityiskohtia, kuten

mistä ehdotettu 25 prosentin osuus tarkalleen lasketaan, minne varat käytännössä siirrettäisiin sekä sisältyvätkö ehdotukseen myös maiden sisäiset pullonkaulatulot.

Pullonkaulatulojen kertyminen osoittaa, että siirtoverkon kapasiteetti ei vastaa alueiden tuotannon ja kulutuksen tarpeita. Käytännössä suurimmat pullonkaulatulot syntyvätkin usein juuri niillä alueilla, joilla myös investointitarpeet ovat suurimmat. Tästä syystä pääsääntönä tulisi olla, että pullonkaulatulot käytetään siirtoyhteyksien vahvistamiseen ensisijaisesti niillä alueilla, joilla tulot ovat syntyneet.

Yhteenvetona EK pitää tärkeänä, että EU:n energiainfrastruktuuria koskevassa sääntelyssä vahvistetaan investointien edellytyksiä, parannetaan sääntelyn ennakoitavuutta ja turvataan jäsenvaltioiden keskeinen rooli kansallisen energiaverkon kehittämisessä. Samalla sääntelyn valmistelussa on varmistettava riittävät vaikutusarvioinnit sekä se, että markkinoilta kerättyjä varoja käytetään tarkoituksenmukaisesti sähköjärjestelmän pullonkaulojen purkamiseen ja investointitarpeiden kattamiseen.

Lupamenettelyitä koskevilta osin EK viittaa aiemmin esittämiinsä näkemyksiin asiassa U 16/2026 vp.